

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΗΣ

(Άποκρηάτικη Ιστορία)

Α' "Ένα βράδυ άποκρηάτικο, πού ήμουνα με τόν γουναρέμπορο τόν Λάμπρο τόν Σκαπέρδα, —

χρόνια έχω νά τόν δώ — και μιλούσαμε για τις «μπαμπούνες» (φωτιές) τών Καστοριανών, άπόκρεω και τις περίφημες πηλτες τών Καστοριανών νοικοκυράδων, έχτύπησεν ή πόρτα και μπήκε ένας άνθρωπος καλοντυμένος και μεσόκοπος.

— Καστοριανός κι' ελόγου του! μου λέει. Ξέρετε γιατί;

—Χά, χά, χά! έγέλασεν ο Λάμπρος ο Σκαπέρδας.

ουσταίνοντάς τον, και έρχεται από τó Παρίσι.

—"Όχι.

—Γιά νά φάη Καστοριανές «πλατύκες». (Είδος ψαριών τής λίμνης).

Ο άνθρωπος δέν φαινόταν τόσο Λούκουλος, ώστε νά κάνη ταξίδι από τó Παρίσι στην Καστοριά μοναχά για τις «πλατύκες».

—Δέν φοβάστε, του είπα, μη θυμώση ο κ. Χαρίτος, διάσημος Καστοριανός καλοφαγάς και πρό παντός πλατυκοφάγος;

Κουβέντα στην κουβέντα ο ξένος μου είπε ότι έχει γουναρέδικο στο Παρίσι, ότι ζή χρόνια αρκετά εκεί, ότι έκαμε αρκετή περιουσία, ότι άπόκτησε και ακίνητη περιουσία εκεί πέρα και ότι τó καλοκαίρι του τó περνάει σ' έναν πύργο, πού άγόρασε, με δάσος στη θάλασσα κοντά, ότι έχει κάβες με θαρέλια, και στον πύργο του ύπηρετες με οικοσολή.

—Και παρ' όλα αυτά, μου είπε, νοσταλγώ, για Καστοριά.

—Φαντάζουμε, του λέω, ή σκιές τών παλαιών του πύργου μαρκησιών, πώς θα βλέπουν ένα "Έλληνα Καστοριανόν εκεί μέσα;

—Μ' αυτούς τάχω καλά, μου είπε.

—Καλύτερα θα έκανες, του είπεν ο Σκαπέρδας, νά τά είχες καλά με τις μαρκήσιες!... Κομμάτια πού θα ήσαν ή διαβόλισσες!...

—Πράγματι φαίνεται πώς ήσαν ώραίες.

—"Έχω τις εικόνες τους στον τοίχο!... "Ιδιες είν' σαν ζωντανές.

—Εντύπωσι μου κάθουσε τά μάτια τους και ή παράξενος ή φορεσιές τους. "Η ύπηρετρίες μας μάλιστα φοβούνται νά περάσουν νύχτα από εκεί!...

—Αυτές θα θέλανε κανένα μαρκήσιο, ξανάπε ο Σκαπέρδας, νά νά μη φοβούνται.

—"Από αυτούς δά, έχουμε πολλούς ζωγραφιστούς και έναν όλοζώντανο!

—Κανέναν άπόγονό των ίσως;

—"Όχι, αλλά πεθαμένο, έδω και τετρακόσια χρόνια. Σ' αυτόν όφείλω και τó ότι πήρα και τόν πύργο φθηνά.

—Μπορούσε και νά σου τόν χαρίση, του είπεν ο Σκαπέρδας. Οι πεθαμένοι δέν έχουν ανάγκη από χρήματα.

Και γέλασε με τά δυνατά και πλατειά του γέλια.

—Μη γελās, του λέει ο παριζιάνος. "Ακουσε και έπειτα πιστε-

ψε ό,τι θέλεις. "Όταν ζητούσα νά αγοράσω μιá παραθαλασσία έπαυλι και μου έφεραν οι μεσίτες όλων τών ειδών με τή αξία τους και τή φωτογραφία τους, μου έκαμεν εντύπωσι ή μικρή τιμή πού ζητούσαν για τούτη πού άγόρασα. "Υπόθεσα πώς θα είνε έτοιμόρροπη και ζήτησα νά πάω νά τήν δώ. Και πράγματι σε λίγες μέρες πήγα. Μου είπαν πώς ο ιδιοκτήτης, πού τήν πωλούσε δια πληρεξουσίου, ήταν στην "Αμερική. Και ή μάνα του πού κατοικούσε εκεί μέσα, πέθανε πρό όλίγων εβδομάδων και ό,τι έπειδή κανεις από τούξέκει γύρω δέν ζητούσε νά τήν πάρη, θα κατεστρέφετο αν έμενε έρημη και άκατοίκητη.

Είδα τó κτίριο, γερó, καλοδιατηρημένο καθαρό. "Η έκτασις, τά ύποστατικά του και τά περιβόλια του, αξίζανε δέκα φορές, τήν τιμή πού ζητούσαν.

"Εκλεισα άμέσως συμφωνία και γίναν τά συμβόλαια.

***

"Όταν μου παρέδωσαν τó κτίριο, με γόρισαν σε όλα τά δωμάτια και όλα τά ύποστατικά του. "Εντύπωσι μου έκανε, πού από τó πίσω μέρος και λίγο πέρα από τó όλο κτίριο, ήταν ή οίναποθήκη. Γύρω-γύρω και άπάνω στους παληούς τής οίναποθήκης τοίχους, είχε θεριέψει τó χορτάρι, σαν από χρόνια πολλά, νά μην έπάτησεν εκεί ανθρώπινο ποδάρι.

Σε μιá άκρη εκεί, κοντά, ήταν μιá τούφα από δένδρα. Κάτω από τά δένδρα, ένα παράξενο μνημείο, κατασκευής ιδιορρύθμου. "Ο τάφος αυτός είχε σχήμα όρθογώνιο, ή πέτρες από τις όποιες ήτανε φτιασμένος ήσαν έτοιμες νά πέσουν και γύρω-γύρω μερικές πλακες μουχλιασμένες από τή βροχή, κατασκευασμένες με άγρια χορτάρια πού φυτρώνανε παντού.

Σε μιá πλευρά του τάφου ήταν χαραγμένο ένα όνομα «Στέφανος», αλλά φυγωχρονολογία: «15 Φεβρουαρίου 1755».

Ρώτησα τί τάφος ήτανε αυτός, ο χωρίς έπίθετον, αλλά ο γραφεύς του συμβολαιογραφείου, πού με άκολουθούσε, δέν ήξερε νά μου πη τήν ιστορία του. Δέν μ' ενδιέφερε και τόσο, αν μέσα στο σπίτι πού άγόρασα θα είχα κι' έναν τάφο, αλλά από μιá περιέργεια άπλη, θα ήθελα νά μάθω ποιός ήταν ο χωρίς έπίθετο νεκρός και ποιός του έκανε ένα μεγάλο μαυσωλείο.

"Όταν γύρισα στο σπίτι της θυρωρού, πού ήταν μιá γρηούλα, άντελήφθην ότι δέν έβλεπε τόν νέο κύριό της μ' ευχαρίστησι. "Αφού μ' έρώτησε αν είδα όλο τó σπίτι, αν είδα τήν άποθήκη τών κρασιών, μου έκαμε κατόπιν μιá έρώτησι, με ύφος όχι φυσικό.

—Είδατε και τόν τάφο;

—Τόν είδα.

—Μάθατε και τó μυστικό;

—Οί τάφοι δέν λένε τά μυστικά τους.

—Και θα θελήση ο κύριος νά

—Και δέν φοβάσαι τόν κ. Χαρίτο; τόν ρώτησα;

"Ητανε ένας πύργος ύψηλός.

μένο από τις βροχές κι' από τά χρόνια. Και από τήν άλλη μιá

"Ο νέος έπιστάτης έφαινόταν νέος καλός και σοβαρός.

—Χά, χά, χά! έγέλασεν ο Λάμπρος ο Σκαπέρδας.

ουσταίνοντάς τον, και έρχεται από τó Παρίσι.

—"Όχι.

—Γιά νά φάη Καστοριανές «πλατύκες». (Είδος ψαριών τής λίμνης).

Ο άνθρωπος δέν φαινόταν τόσο Λούκουλος, ώστε νά κάνη ταξίδι από τó Παρίσι στην Καστοριά μοναχά για τις «πλατύκες».

—Δέν φοβάστε, του είπα, μη θυμώση ο κ. Χαρίτος, διάσημος Καστοριανός καλοφαγάς και πρό παντός πλατυκοφάγος;

Κουβέντα στην κουβέντα ο ξένος μου είπε ότι έχει γουναρέδικο στο Παρίσι, ότι ζή χρόνια αρκετά εκεί, ότι έκαμε αρκετή περιουσία, ότι άπόκτησε και ακίνητη περιουσία εκεί πέρα και ότι τó καλοκαίρι του τó περνάει σ' έναν πύργο, πού άγόρασε, με δάσος στη θάλασσα κοντά, ότι έχει κάβες με θαρέλια, και στον πύργο του ύπηρετες με οικοσολή.

—Και παρ' όλα αυτά, μου είπε, νοσταλγώ, για Καστοριά.

—Φαντάζουμε, του λέω, ή σκιές τών παλαιών του πύργου μαρκησιών, πώς θα βλέπουν ένα "Έλληνα Καστοριανόν εκεί μέσα;

—Μ' αυτούς τάχω καλά, μου είπε.

—Καλύτερα θα έκανες, του είπεν ο Σκαπέρδας, νά τά είχες καλά με τις μαρκήσιες!... Κομμάτια πού θα ήσαν ή διαβόλισσες!...

—Πράγματι φαίνεται πώς ήσαν ώραίες.

—"Έχω τις εικόνες τους στον τοίχο!... "Ιδιες είν' σαν ζωντανές.

—Εντύπωσι μου κάθουσε τά μάτια τους και ή παράξενος ή φορεσιές τους. "Η ύπηρετρίες μας μάλιστα φοβούνται νά περάσουν νύχτα από εκεί!...

—Αυτές θα θέλανε κανένα μαρκήσιο, ξανάπε ο Σκαπέρδας, νά νά μη φοβούνται.

—"Από αυτούς δά, έχουμε πολλούς ζωγραφιστούς και έναν όλοζώντανο!

—Κανέναν άπόγονό των ίσως;

—"Όχι, αλλά πεθαμένο, έδω και τετρακόσια χρόνια. Σ' αυτόν όφείλω και τó ότι πήρα και τόν πύργο φθηνά.

—Μπορούσε και νά σου τόν χαρίση, του είπεν ο Σκαπέρδας. Οι πεθαμένοι δέν έχουν ανάγκη από χρήματα.

Και γέλασε με τά δυνατά και πλατειά του γέλια.

—Μη γελās, του λέει ο παριζιάνος. "Ακουσε και έπειτα πιστε-

—Και θα θελήση ο κύριος νά

μείνη έδω μ' ένα νεκρό ;

—Γιατί όχι. Κάποιο μέλος της οικογενείας των, φαίνεται, οι πωληταί το έχουν θάψει στο πάρκο. Θα σεβασθώ την έπιθυμία τους και θ' αφήσω τόν τάφο όπως έχει. Έμένα δέν με φοβίζουσι οί νεκροί.

—Είμαστε μαθημένοι, διέκοψεν ό Σκαπέρδας. Στην Καστοριά πιά παρέα κάνουμε με τούς νεκρούς, παρά με τούς ζωντανούς γειτόνους! (ύπονοώντας ότι στην Καστοριά οί νεκροί θάπτονται μέσα στην πόλι και στις διάφορες βυζαντινές εκκλησίες που είνε σκουρπισμένες σ' όλες τις γειτονιές της Καστοριάς).

—Και συνηθισμένος είμαι, απήντησεν αυτός, και προλήψεις έ γώ πειά δέν έχω.

Λοιπόν, τί τάφος είνε αυτός; λέω στη γρηά.

Αυτή έκανε πώς δέν άκούει:

—Κουρασμένος θά είσθε, μου άπαντά, νά σάς κάνω ένα τσαί;

—Μ' ευχαρίστησι θά πάρω και τó τσαί, αλλά πιά πολύ θά με ευχαριστούσες άν μου έλεγες τού τάφου αυτού την Ιστορία.

Και έβγαλα από τή τσάντα μου. ένα παγούρι με πρώτης τάξεως κονιάκ.

—Νά, της λέω, θάλε και στο τσαί, πιά και σύ και έλα νά τά πούμε!...

Η γρηά, άφου γύρισε και στριφογύρισε, ρούφηξε και ξαναρούφηξε κονιάκ και κάθησε κατόπιν και μου διηγήθηκε αυτήν την Ιστορία που τώρα θά σάς πώ...

***

—Άπό τόν παππού μου τó άκουσα κι' έγώ, που τ' άκουσε από τόν παππού του, μου είπε. Θα είνε τώρα, παραπάνω από 150 χρόνια, που ό νοικοκύρης της πυργοεπαύλειως αυτής, ήρθε νά κατοικήση έδω με την γυναίκα του. Ο σύζυγος ήτανε μεσόκοπος. Καταγότανε από τά θουνά τών βορεινών έπαρχιών και ήταν ένας άνδρας άγριος και δυνατός. Τόν πύργο αυτόν τόν εκληρονόμησεν από κάποιον θείο του, που πέθανε χωρίς παιδιά. Η γυναίκα του ήτανε, λένε, μιά ώμορφη κοπέλλα, λεπτή και ευγενική, κόρη ενός πλουσίου έμπόρου, που την είχε πάρει από άγάπη. Ζούσαν ήσυχα και άγαπημένα. Ο άνδρας φαινόταν πώς άγαπούσε την γυναίκα του πολύ, όπως άγαπούν όμως οί τραχείς αυτοί και θουνίσιοι ευγενείς, λίγο τραχεία και δεσποτικά. Ίσως και νά την ζήλευε, γιατί ή γυναίκα του, ούτε έξω έβγαίνε, ούτε με καμιά από τις γύρω επαύλεις είχε σχέσεις. Έτσι, κλεισμένη, χωρίς συντροφιά και φιλενάδες φαίνεται πώς θά στενοχωριόταν και θά έπληττε από τή μόνωσι... Και κάθε ήμέρα έλυωνε και κάθε ήμέρα μαραινόταν!...

Έτσι ήρθανε και ή άπόκρηες, που θά περνούσανε και αυτές, όπως και ή άλλες μέρες, μέσα στην μόνωσι του πύργου και τή σιωπή, όταν ένα θράδυ, βλέπει τόν άνδρα της, νά έρχεται στο σπίτι, με έναν νέον άξιωματικό.

—Είνε ό άνεψιός μου, Στέφανος, της είπε. Υπηρετούσε στο στρατό και τώρα που τελείωσαν οί πόλεμοι, άπολύθηκε. Έχουμε ανάγκη ενός έπιστάτου, που νά του έχουμε έμπιστοσύνη. Ο Στέφανος είνε φτωχός. Από ό,τι φορεί, άλλη περιουσία και άλλη προκοπή δέν έχει. Είνε τίμιο και εργατικό παιδί. Εάν εργασθή καλά σ' έμάς, θά του δημιουργήσω έγώ περιουσία. Διάταξα νά του κτίσουν μιά παράγκα έδω άπέναντι, από τις αποθήκες. Θα έγκατασταθή εκεί μέσα. Τό θράδυ θά τρώγη μαζί μας, γιατί τó μεσημέρι δέν θά έχη καιρό νά έρχεται. Άλλως τε ό έπιστάτης πρέπει νά παίρνη τó φαγητό του στα χωράφια για νά επιβλέπη τούς εργάτες.

Ο νέος έπιστάτης φαινόταν δειλός και σοβαρός.

Κ' ή δουλειά άρχισε τακτική.

Ο κύριος έλειπε πολλές φορές, πήγαινε για τις δουλειές του στις γειτονικές πόλεις και πολλές φορές έλειπε και δυό κατ' τρεις ήμέρες.

Τά κτήματα έκαναν άφθονο και καλό κρασί και τó ζητούσαν από όλες τις χώρες και τις έπαρχίες. Έπίσης και τά δημητριακά και τά άλλα του προϊόντα είχανε μεγάλη ζήτησι παντού.

Έτσι ό άφέντης αναγκάσθηκε νά παραγγείλη νέα θαρέλια και νέα πατητήρια, για τά άφθονα κρασιά του. Έστησε κρασοπίθαρα τεράστια, αύξησε τó προσωπικό και ή δουλειές του πηγαίναν, όσο δέν μπορούσε νά φαντασθή κανείς, καλά.

Αύξησαν τ' άμπέλια, και τόν φλεβάρη καλέσανε από τά γύρω χωριά κι' άλλους κλαδευτάς.

Ζυγώναν ή άποκρηές.

(Τό τέλος εις τó προσεχές)

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΜΑΣ

Με 4 δελτία του «Μπουκέτου» και 8 δραχμάς άποκτάτε τά έξής άριστουργήματα :

“ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΙΛΥΡΕΣ,,

Του ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΚΑΡ

“Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ,,

Του ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, υιοϋ

“Η ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ..

Του ΑΒΒΑ ΠΡΕΒΩ

“ΓΚΡΑΤΣΙΕΛΛΑ,,

Του ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

“ΜΙΜΗ ΠΕΝΣΟΝ,,

Του ΑΛΦΡΕΔΟΥ ΜΥΣΣΕ.

Στόν τόμον της «ΜΙΜΗ ΠΕΝΣΟΝ» συμπεριλαμβάνεται και ή γεμάτη πάθος έρωτική Ιστορία της «ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΣ ΝΤΑ ΡΙΜΙΝΙ» και οί παθητικοί «ΕΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΜΑΡΓΚΟ».

“Ο ΕΡΩΣ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ,,

ΤΗΣ ΝΤΕΛΛΥ

Έπίσης τó 7ον βιβλίον του «Μπουκέτου» — «Οικογενείας» — τó όποιον περιέχει τά δυό άριστουργήματα:

“ΔΥΟ ΚΑΡΔΙΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΘΗΚΑΝ,

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ (πατρός)

“ΑΠ' ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ,,

ΤΗΣ ΝΤΕΛΛΥ

Καθώς τó 8ον και τó 9ον βιβλίον:

“ΠΙΣΤΟΙ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ,,

του ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ (πατρός)

ΟΙ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ

Του ΕΤΕΝΣΕΛ.

Όμοίως με τά ίδια δελτία και δραχμάς 8 άποκτάτε και την «ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ» του Όνονρέ Μπαλζάκ και την «ΣΦΙΓΓΑ ΤΩΝ ΠΛΩΓΩΝ» του Ίουλιου Βέρν.

Άπό της 1ης Φεβρουαρίου εκκυκλοφόρησε τó δέκατον βιβλίον:

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΔΩΣΕ

του ΝΤΕ ΣΕΜΟΥΑ

Άπό τās παλαιότερας εκδόσεις του «Μπουκέτου» δίδονται εις τούς άναγνώστας μας με τά ίδια δελτία και δραχμάς 5 διά τās Άθήνας και 6 δραχμάς διά τās έπαρχίας τά έξής βιβλία!

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΖΩΗ

Του Ρ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΛΤΟΥ

ΤΗΣ ΣΕΛΜΑΣ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ

Η ΜΟΝΜΑΡΤΡΗ

Του ΕΡ. ΜΥΡΖΕ

Η ΣΟΝΙΑ

ΤΗΣ ΓΚΡΕΒΙΑ

Και ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΥ ΓΟΡΔΩΝΟΣ

ΠΥΜ Του ΕΝΤΓΑΡ ΠΟΕ

(δυό τόμοι έκαστος δραχ. 5 διά τās Άθήνας)

(και 6 διά τās Έπαρχίας)

Και τά δκτώ περίφημα

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ “ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,,

πού τιμώνται δραχ. 25, πρós 5 δραχ. έκαστον διά τās Άθήνας και 6 διά τās Έπαρχίας έλεύθερα ταχυδρομικών τελών.

Διά τó Έξωτερικόν επί πλέον τά ταχυδρομικά έξοδα.

Είδοποιούνται όμως οί άναγνώσται μας, ότι τά βιβλία αυτά πρέπει νά τά ζητήσουν άπ' ευθείας από τά γραφεία μας, καθ' όσον δέν θά σταλώσιν εις τά κατá τόπους Πρακτορεία των έφι-

μερίδων